

Er ringen endelig sluttet?

– en brevveksling om en ganske usædvanlig dagbog

Af Lars Ole Bonde og Hanne Tofte Jespersen

Peter Kjærulff:

Ringbærerens Dagbog 1–2. Bogans Forlag, Kastaniebakken 8, 3540 Lyng. Tlf. 02 18 80 55. 478 s., kr. 440,–.

Kære Hanne.

Kan man anmelde en bog, der anfægter hele ens verdensbillede? Kan man som forsker og statsansat videnskabsmenneske overhovedet tillade sig at røre ved en bog eller forskningsprojekt, som ikke følger nogen af de gængse regler for forskning, som overskrider videnskabens (eller *videnskabelighedens*) grænser? Kan man fortælle et tidsskrifts læsere noget fornuftigt om en tilegnelsesproces, der først og fremmest er karakteristisk ved intuition og ved at virke i tid – men mindre handler om normal-kritisk læsning gennem de videnskabelige brillelaser?

Jeg spørger, fordi jeg nu gennem 1 årstid har ladet mig anfægte af Peter Kjærulffs bog »Ringbærerens dagbog«. Det er ikke tilfældigt, at den bog stort set ikke er blevet anmeldt nogen steder (det skulle da lige være til tankepolitiet – som Hans Brix vist engang skrev), heller ikke i Modspil.

Og det er selvfølgelig heller ikke tilfældigt, at bogen ikke har kunnet antages til forsvar for den psykologiske doktorgrad ved Københavns Universitet. – De faglige autoriteter ved Psykologisk

Laboratorium gjorde sig det let (og det kan man ikke fortænke dem i) ved at afvise en seriøs behandling af bogen med den begrundelse, at forskningsresultaterne ikke lader sig verificere efter de gængse principper for videnskabeligt arbejde. (Dette har i øvrigt vist sig at have status af en »fagkyndig vurdering« hele vejen op gennem de universitære klageinstanser, ja helt op til og med Ombudsmanden. Pinligt, synes jeg, al den stund der jo er tale om en fagkyndigs *afvisning* af at foretage en vurdering).

Så let har jeg ikke selv haft det – selvom min første reaktion var præget af modstand og skepsis. Der var en række kvaliteter ved bogen, der fik mig til at genlæse den efter et stykke tid – mønstre og situationer fra den begyndte at dukke op både i mit drømmeliv og mit vågne liv – dén bog **nægtede** simpelthen at lade sig afvise af mig.

Du har selv læst bogen, og den kan jo karakteriseres som en ny teori om den menneskelige bevidsthed, og som en omfattende kortlægning af bevidsthedsmæssige konfliktmønstre, sådan som de findes hos dig og mig og hos alle »normalneurotiske« mennesker i en eller anden form – og sådan som de findes i kunstnerisk bearbejdet form i de store myter og i nogle af kulturhistoriens største frembringelser: Dantes værker, Shakespeares dramaer, Mozarts og Wagners operaer.

Dora Stocks gavtyveagtige Mozartportræt fra 1789 pryder forsiden af værkets første bind, der har titlen WOLFGANG.

Det er en bog, der fortæller historier (om en i sandhed imponerende inkarnationsrække, fra Atlantistiden over f.eks. Platon, Cæsar, Simon Peter, Mozart til Wagner) og formulerer teorier (om psykens opbygning, om chakra-systemets opbygning, om psykososer og meget andet). Det hele lissom i en stor musikalsk frase, en stor vejtrækning – a la de majestætiske katedralkurver i Bruckners symfonier, f.eks. den langsomme 2. sats af 6. symfoni.

Men det er også en bog, der analyserer. En bog, der forholder sig grundlæggende kritisk til såvel det eksisterende verdensbillede som det man (måske lidt fordomsfuldt) kunne kalde »den nyreligiøse holismes inderlighed« – altså den efter min mening ufrugtbare afvisning-af-verden-som-den-er-under-henvisning-til-at-jeg-lissom-føler-at-vældige-energier-er-på-spil-i-mig-selv-og-som-en-verdensomspændende-understrøm-her-på-tærsklen-til-Vandmandens-tidsalder.

Jeg må sige, at jeg efter lang tids arbejde med bogen er imponeret. For bogen er også intellektuelt en kraftpræstation. – Min egen indfaldsvinkel var oprindeligt en stor faglig interesse i Wagner (hvis hovedværk »Nibelungens Ring« Peter Kjærulff gør meget ud af) og et (synes jeg da selv) rimeligt all round kendskab til de myter og kunstværker, bogen mere eller mindre indgående behandler.

Det som imponerer mig her er *det tværgående perspektiv*, altså ikke så meget de enkelte analyser (af »Ringens«, Mozarts »Tryllefløjten« og »Don Juan« m.m.) som sammenkædningen af dem. PK påviser på en meget original og overbevisende måde, at der er tale

om en *fælles* grundkonflikt – et ganske kompliceret, men alligevel fundamentalt menneskeligt konfliktmønster, som han kalder »Den forbandede Ring« – med paralleller til Tolkiens *Ringenes Herre*. I PKs forunderlige og paradoksale bog oprulles »den røde tråd« på følgende måde:

– Grundkonflikten spores tilbage til 2 tidlige inkarnationer fra hhv. Atlantistiden (ca. 12.000 f.Kr.) og fra Mellemamerika o. 11.000 f.Kr. Her oplever hovedpersonen at blive placeret i nogle konflikt- og valgsituationer. Han vælger forkert og/eller blive fanget i nogle intriger, som han ikke er i stand til at gennemskue. Det handler om *kærlighed*, om evnen til at *elske* såvel sig selv som andre, og om destruktive forestillinger (fordomme, moralforestillinger, sociale og religiøse normer), som ikke gennemskues, men accepteres – med selvdestruktion og katastrofe til følge.

Fuldstændig som når Orfeus mister Eurydice, fordi han *vender sig om* på hendes urimelige forlangende (han *har* jo til fulde bevist, at han elsker hende ved overhovedet at trænge gennem dødsrigets mørke). Fuldstændig som når Don Juan i rastløs blindhed leder efter *Den Eneste Ene* og tillader sig at forkaste alle kvinder, der ikke lever op til hans indre (drømme)billede. Han er i stand til at tænde den guddommelige gnist i enhver kvinde (og *det* er forførelsens kunst), men ikke i stand til at sætte grænser for sig selv ved at se og anerkende kvinden som mandens jævnbyrdige.

Fuldstændig som når Tamino/Papageno i Tryllefløjten udsættes for Tavs-hedsprøven, som kun Tamino (der ikke tvivler på sig selv) består. Og fuldstændig som Brünnhilde, der i »Götterdäm-

merung« forråder den Siegfried, hun elsker – ude af stand til at tro på deres kærligheds sande styrke og derfor et let offer for Hagens onde planer. – Du kan selv fortsætte eksempel-rækken.

– Forbindelserne mellem den »oprindelige« konflikt og dens optræden i myter og kunstværker rulles op gennem en række fortællinger, som samtidig bliver til historien om **afdækningen** af det grundlæggende konfliktmønster. Kunstværkerne bliver til stationer i en udviklingsproces, en afsøgning af årsager og virkninger i det store konflikt-spil. De søgende kunstnere er iflg. PK den samme person/ånd, som gennem en lang inkarnationsrække arbejder med at gennemskue og løse sin »livsop-gave«. – I bind 2 bliver fortællingerne så til en slags råmateriale og dokumentation for opbygningen af en omfattende teori om den pyramideagtige konstruktion, vi kalder menneskets bevidsthed og om den »neuroseknude« af nedbrydende tankegange, som PK kalder »Den forbandede Ring«. Det er ikke let læsning (specielt hvis man som jeg er uden særlige forudsætninger inden for områder som esoterisk psykologi eller østlig filosofi), men det er yderst stringent og sammenhængende gjort.

Problemet er igen: Kan man overhovedet acceptere præmisserne? Kan man acceptere fremstillingsformen?

Vi er vant til at kunne vælge mellem genrer/fortælle-måder/erkendelsesformer, når vi vil konfrontere os med virkeligheden. Vi er vant til at vælge mellem f.eks. *fiktion* og *fakta*, mellem *fortælling* og *teori*. I fritiden læser vi Doris Lessing, Frank Herbert eller måske Arthur C. Clarke, men når vi er på arbejde, holder vi os til Freud, Eriksson

og Thomas Ziehe (eller hvis vi er mere liberale: til Jung, Grof og Jes Bertelsen).

»Ringbærerens dagbog« går på tværs af dette valgbehov: bogen er både »fiktion« og »fakta«, både fortælling og teori. Det gør den provokerende, for så afviser den at blive læst sammenfattende på ét niveau. Man kan måske sige, at bogen opererer på 4 forskellige niveauer:

1) FORTÆLLINGENS (eller fiktionens) niveau.

– dvs. en række gode historier, indsat i en overordnet ramme (inkarnationsrækken), som vi kan acceptere på samme måde som »overnaturlige« fænomener i et eventyr. Bogen er også fyldt med »hverdagsrefleksioner« på dette niveau.

2) MYTENS (tekstfortolkningens) niveau.

– dvs. kulturhistoriske og dybdepsykologiske refleksioner over temaer op igennem kultur- og kunsthistorien, med kunstværker som primære analyseobjekter. Man kunne sige, at det PK bedriver på dette niveau er *dybdestrukturel hermeneutik* – en betydningsanalyse, som fremdrager grundlæggende konfliktstrukturer og relaterer dem til menneskelivet som sådan.

3) TEORINIVEAU 1: teorien om *stof* og *energi* (»Intuitiv geometri«).

– dvs. PKs forestilling om den jordiske tilværelse som en fundamental (og historisk) udfoldet kamp mellem »Lys« og »Mørke«, som (oversanselige) stofflige præmisser for en forståelse af menneskets bevidsthed.

4) TEORINIVEAU 2: teorien om den menneskelige bevidstheds åndelige,

kommunikerende og fysiske aspekter (»Det magiske landskab«).

– dvs. PKs forestilling om sammenhængen mellem psykens forskellige energi-niveauer og »manifestationsformer« – her en teori om Chakra-systemet, om energiernes udtryk gennem krop og bevidsthed inden for de 7 kerneområder: virkelighedssans/balance/livskraft/kærlighed/kommunikation/overblik/visdom.

Der er med andre ord utallige muligheder for modsigelse/kritik/afvisning – både på de enkelte niveauer og på det mere overordnede plan.

Du ved mere end jeg om alternative/supplerende muligheder på teori-niveauet, og derfor vil jeg lade det næste udspil være dit. PKs bog er efter min mening så vigtig, at den fortjener en dialog – meningsudveksling på alle niveauer, også det overordnede. Som sagt er jeg imponeret, bevæget – og langt fra færdig med at reflektere.

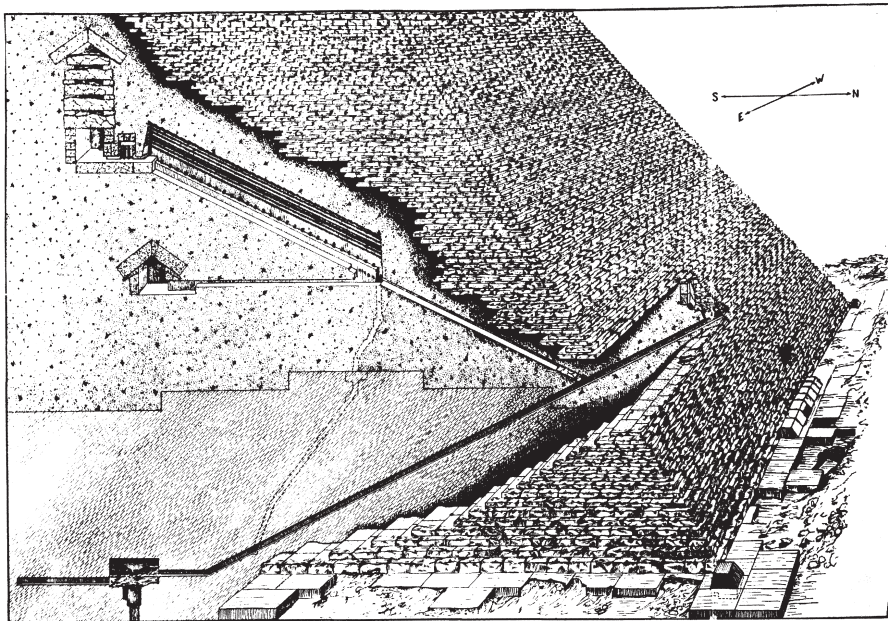
Kærlig hilsen

Lars Ole

Kære Lars Ole!

Tak for brevet – og for snakken sidst. Jeg gik faktisk i gang med at skrive allerede på færgen hjem, men du kom alligevel først, så nu tager jeg i stedet fat på et svar.

Jo, du har ret – det er noget af et projekt at ville anmelde Peter Kjærulffs bog og vel at mærke tage den alvorligt – hvordan var det nu du sagde det: »Denne bog kan bruges til meget – f.eks. kan man læse den« – en let parafrasering af PKs ord om musik i den ar-

Peter Kjærulff fortolker Kheops-pyramiden ved hjælp af drømmesprog. Ved at kravle gennem gangsystemet kravler man gennem sin egen bevidsthed.

tikel om klarhøring, vi bragte i Modspil 32.

Og desværre har det jo kendetegnet den akademiske verden, som du og jeg også kommer fra, at dens repræsentanter enten har brugt spalteplads på perfid nedgøring af bogen eller simpelthen nægtet at have med den at gøre. Omend forståeligt ud fra de præmisser som er gældende på »Bjerget« (læs: Universiteterne og de etablerede forskningsinstitutioner) bliver disse afvisninger dog ikke acceptable. Og de lukkede sind er ikke flatterende for det, som har status af højere videnskab.

Men fred være med dem – Ringbære-

rens Dagbog afføder, som den usædvanlige bog den er, en masse spørgsmål af typen »hvis dette er sandt, så . . .«. Selv tilbyder bogen nemlig *svar*, på et fundamentalt-eksistentielt plan. Og hvis man synes, at spørgsmål til livets formål og sågar til »hvad er formålet med *dit* liv« – at de er overflødige, upassende eller slet og ret burde forbydes, så er PKs bog en provokation. Selv synes jeg, de er de væsentligste overhovedet (og jeg har faktisk taget adskillige livtag med dem i mit arbejde de seneste år – også i arbejdstiden(!) – ved at se musik i sammenhæng med en tilværelsesforståelse, der gør disse spørgsmål

relevante).

Helt basalt drejer det sig – både i PKs bind 1 (de mytiske fortællinger, tolkningerne af dem og af en række centrale kunstværker) og i bind 2's udfoldelse af den bagvedliggende teori – om forholdet mellem *ånd og materie*. På såvel individplan, kulturhistorisk plan og på universelt plan.

Det er store ting. Styrken ligger i, at PK hele tiden ser de store spørgsmål både i det universelle perspektiv og det hverdagslige – således at bogen dels formidler en tilværelsesforståelse, en *kosmologi*, dels er en udfordring til: hvad vil du/jeg bruge den til i dit/mit liv?

Det er således også et bud på en ny etik og moral, som bygger, ikke på tro, men på *bevidsthed*. Som sådan indskrives Ringbærerens Dagbog sig i genren »en Ny Tids lære« – New Age tænkning – på et teoretisk niveau, som er usædvanligt i samme genre.

Ikke sådan at forstå, at der ikke inden for New Age tænkning er mange eksempler på gedigen teori. Men som regel er det den naturvidenskabelige tilgang, der står for de udfoldede teoretiske bidrag – som f.eks. teorier om universets orden, det 'holografiske paradigme', superstrengeteorien etc. – der imidlertid ikke »udfolder sig« om mikroniveauet 'den menneskelige bevidsthed'. I de fleste tilfælde skal man selv »oversætte« de naturvidenskabelige bidrag til deres bevidsthedsmæssige korrelat.

En anden type gedigen teori er udfoldede åndsvidenskabelige bidrag som Martinus' kosmologi, der på mange måder *er* naturvidenskab. Men når den ikke opfattes som sådan, er det, fordi

den bygger på intuitioner, visioner – kommer altså fra ånden til materien, hvor den moderne fysik tager udgangspunkt i materien og på et tidspunkt når dens grænser.

Fysikerne tager sjældent ordet »åndelig« i deres mund, så længe de er på teoretisk grund, men taler hellere om dimensioner og planer. PK derimod taler som åndsvidenskaben (Martinus, Steiner m.fl.) ubesværet om både åndelighed og den fysiske materie. Bind 2 rummer en konsistent teori, et verdensbillede om:

1. *Livets love* – årsags-virkningsprincipper som styrende for rækken af tilværelser, inkarnationer, i denne verden, den fysiske materie.
 2. Den faktiske eksistens af kræfter, der strukturerer det »stof«, vi her bevæger os i, kortlagt i PKs »Intuitive geometri« som beskriver forholdet mellem Lysets processer, hvor ting fastholdes *pga. deres formål*, og Mørkets processer, hvor ting fastholdes *pga. tyngdekraften uanset deres formål*.
 3. Bevidsthedens opbygning og dens udtryk som den ses i *menneskets fysiske og åndelige struktur*. I PKs terminologi er det:
 - den fysiske krop (de 5 kendte sansers niveau)
 - den astrale genpart (stedet for underbevidstheden; se også s. 5 dette nr.)
 - mellemlaget som *chakraerne* sidder på. Chakraerne (energicentre) virker dels som formidlere af åndens instruks – »hvad kom vi for« – dels som afspejling af, hvordan den faktiske situation ser ud – »hvordan går det«.
- ånden, det åndelige legeme.

4. Den tilgrundliggende enhed, '*mand/kvinde-balancen*' eller *balancen mellem vilje og tanke*. Denne balance eller mangel på samme bestemmer på det indre plan, (menneskets indre mand/kvinde-balance som er et resultat af dets hidtidige inkarnationer) og på det ydre plan (tankens omsættelse via viljen til handling idet mennesket kommunikerer med omverdenen).
5. Den oprindelige balance symboliseres af *Pyramiden*, som afbilder menneskets bevidsthedsstruktur, når der er balance på (og derved mellem) alle niveauer.

Teorien udgør grundlaget for de tolkninger som PK foretager både i bind 1 og 2 af den lange »vandring«, som hans inkarnationsrække udgør.

Og da denne inkarnationsrække samtidig er et stykke kulturhistorie, bliver tolkningen af den bagvedliggende mening også brikker til en kulturteori: mand/kvinde-balancen og dens forvrængning igennem klodens historie de sidste 14.000 år har fungeret som drivkraft eller skabende dynamik for civilisationen, menneskehedens historie på Jorden.

Kulturteorien er ikke udfoldet sådan som tilfældet er for de 5 punkter, jeg har inddelt teorien i – men ligger »indfoldet« i symbolet på civilisationens historie: »Den forbandede Ring«, struktureret af Mørket, og i symbolet på dens opløsning v.hj. af Lysets kræfter, symboliseret ved Pyramiden.

Jovist er der da mange muligheder for at blive provokeret undervejs. *Hvor det sker, afhænger af ens »bagage«, af hvad man opfatter som normalt.*

En ting er at PK anfægter det gamle

verdensbillede (det mekanistiske, som kun regner materien for virkelig). Men det er han jo langt fra ene om at gøre nu – selv om modstanden er stor, ikke mindst blandt akademikere, så bliver der dog fler og fler – og det tog jo også nogle år(hundreder) før vi var med på, at Jorden er rund . . . Ligeledes er han blot én af mange, der anerkender reinkarnation.

»Problemet« med PKs bog er nok, at man både kan have modstand mod det han siger, og mod måden altså at han siger det på. Han har selv forsøgt at tage højde for det ved at formulere modstandene undervejs. Men immervæk stiller han sine læses tolerance på en hård prøve, fordi det *er* svært at undgå faldgruben at læse det som en bog om Peter Kjærulff og »det er ham der tror han har været Wagner« (og Mozart, Shakespeare, Cæsar, Homer, Josef (i brønden) for bare at nævne et par stykker).

Han tager selv den indvending op (og her griber jeg ud efter bind 2, som jeg mener det står i – og slår helt tilfældigt op på netop den side . . .) »*hvis nogen tror, at den omtalte inkarnationsrække afføder en idé om, at jeg bør bæres rundt på fløjlsputer i en guldstol – så tager de meget fejl . . . Denne bog er et forsøg på at bryde igennem en stældør med de bare næver. Stældøren hedder 'sådan kan man ikke tillade sig at mene' . . . Skulle nogen føle sig foranlediget til at tro, at jeg stamper i gulvet og vræler 'jamen jeg har været Wagner', hvis man ikke tror mig – så må jeg bedrøve dem med, at jeg ikke er ude på at bevise noget som helst. Det her er ikke en historie om mig – det er en historie om en historie, en myte inden i en myte inden i en myte osv.*«

Det er blot et af stederne; et andet

eksempel er PKs formulering om, at han overskrider en uskreven lov blandt folk, der regner med reinkarnation, gående ud på at det er svindel, hvis man husker at have været en berømt. Her vil jeg slutte, deadline nærmer sig og det gør begrænsningerne i Modspils sideantal unægtelig også – så med mindre du, kære Lars Ole har en kommentar, som er et 'must', så bliver der hermed sat punktum – disse var ordene.

Jeg har selv undret mig over, at PK skriver, som han gør. Og jeg har undervejs syntes, at han var lovlig snakkende – at der var for mange »hverdagsliggørrelser« (sådan at de blev gentagelser).

Omvendt synes jeg, at det er i teoriens »omsættelighed«, at bøgerne har deres styrke – og de enkle sætninger, som PK knytter til hvert chakra, til hvert aspekt af livets planer at ytre sig på, de er *meget* gode og brugbare. F.eks. til at meditere på.

Man kan spørge, hvor har han det fra? Han giver selv svaret: erkendelsesvejen til de oversanselige virkelighedsplaner går via *intuitionen*. Et udtryk for denne er klarfølelse, klarhørelse, klarsyn. Dertil kommer det, PK kalder 'fjernerindring' – altså evnen til at huske tidligere tilværelser.

Her synes jeg, det er vigtigt at fremhæve, at PK gør meget ud af, at sådanne paranormale, psykiske evner *ikke* i sig selv garanterer en høj moral. Dvs. psykisk og åndelig udvikling følges ikke automatisk ad, og det er altså ikke specielt »fint« at være clairvoyant. Klarsyn uden bevidsthed om, hvad man ser er ikke mere værd end et alfabet, hvis tegn man ikke kender betydningen af. Og det, det i virkeligheden drejer sig om, er udviklingen af *kærlighedsevnen* – evnen til at elske sig selv og alle andre med usvækket tillid.

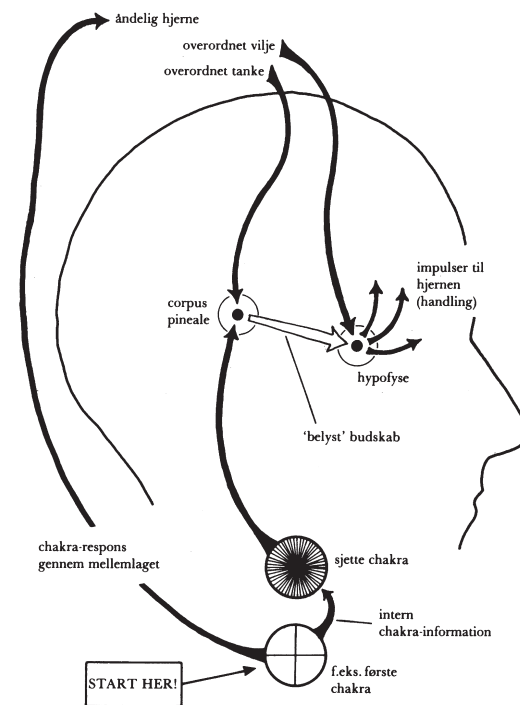
På den måde er det en meget anvendelig og udfordrende bog, PK har skrevet. Man kan jo netop læse den med opmærksomheden rettet imod, hvor man

selv står af og tænker »nej nu går han altså for vidt« – og på den måde tvinges til at reflektere over sine egne grænser – »hvorfor bliver jeg egentlig anfægtet af dette«.

Jeg synes ikke, det strømmer lige frit overalt i de to bind, men det har jeg netop oplevet udfordrende for min egen tolerancetærskel, her i anden omgang, hvor jeg læste den med henblik på anmeldelse. Og jeg overgav mig atter, da jeg kom til pyramidevandringen i slutningen af bind 1 – det er en *hjertegribende* skildring i ordets bedste betydning.

kærlig hilsen

Hanne

Ill. fra bog 2, *RINGEN OG PYRAMIDEN*, der bl.a. præsenterer en gennemgribende udforskning af det såkaldte chakra-system. Et chakra er en energihvirvel i menneskets bevidsthed. Det opstår, idet forskellige af tilværelsens aspekter sættes i relation til hinanden.